

mening kan väl för öfrigt icke råda därom att en författning, som icke kan tillämpas, bör aflägnas eller ändras.

Till rättelse af ofvan anmärkta förhållanden tillåta vi oss vördsamt föreslå, att följande bestämmelser införas i bevillningsförordningen:

1:o att val af ledamöter i taxeringsnämnden, som nu skall äga rum före 15 februari, sker så tidigt som möjligt, t. ex. vid ordinarie decemberstämman, sedan fyrkantslängd, som för det följande året skall tillämpas, blifvit fastställd;

2:o att tiden för ingifvande af besvär till Konungens befallningshafvande förkortas till 14 dagar från stämmobeslutets uppläsande i kyrkan;

3:o att dylika besvär hos Konungens befallningshafvande och öfriga, som med dem hafva att taga någon befattning, erhålla skyndsam behandling;

4:o att öfver Konungens befallningshafvandes beslut klagan icke må föras;

5:o att Konungens befallningshafvande åläggas att före utgången af november månad utfärda sådan kungörelse, som omnämnes i bevillningsförordningens § 31.

Stockholm den 26 januari 1909.

Z. Åslund.

C. J. Öberg.

N:o 177.

Af herr **Lundell**, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående grunderna för skogs och skogsmarks taxering till bevillning.

De olägenheter, som vidlåda nuvarande skogsbeskattning, ha från många sidor behjärtats och föranledde särskildt vid skogsvårdsstyrelsernas möte i Stockholm förliden höst både motioner och uttalanden, som torde vara förtjänta att bringas till Riksdagens kännedom.

Af undertecknad Lundell väcktes en så lydande motion:

»En för skogsvården af stor betydelse varande fråga är enligt mitt förmenande beskattning till stat och kommuner af den inkomst skogen kan lämna.

Det sätt, hvarpå denna beskattning nu sker, föranleder i många fall en långt gående skogssköfling äfven af sådana personer, som nog gärna skulle vilja spara sin skog, men till följd af den tunga, ofta alldeles oskäligen beskattning, hvilken de åläggas, såvida de icke fortast möjligt nedhugga sin skog, icke anse sig hafva råd att låta den växa utöfver den allra första ålder, vid hvilken den vid afverkning kan lämna någon afsevärd behållning.

Enär bibehållande af ett så stort skogskapital, som är förenligt med en god skogshushållning, är för vårt land af största betydelse, borde från statsmakternas sida snarare ställas så, att någon lindring i beskattning bereddades personer, som sparade sin skog, tills den uppnått en något högre huggbarhetsålder, än att gå i en motsatt riktning och ålägga skogsägaren en beskattning, som tager långt större procent af den afkastning skogen kan lämna, utan att afverkning sker utöfver skogens årliga tillväxt, än då det gäller beskattning af löst kapital, inkomst af industri, jordbruk eller annat.

Att en för befintligt skogskapital oskäligen beskattning ofta ålägges, beror på bestämmelserna i gällande bevillningsförordnings § 3, där det heter: »Fast egendom uppskattas till det värde egendomen haft näst föregående år». Nu vet hvarje skogsägare, att med de i vårt land gällande höga låneräntor det ofta icke låter sig göra att med årligt uttagande och afverkning af så stor del af en skog, som motsvarar skogens årliga tillväxt, förränta ett så stort kapital, som kan erhållas, om hela skogen för kalhuggning upplåtes till en skogsafverkare, som genast borthugger alla träd, som kan äga något försäljningsvärde, och i skogfattiga orter eller där synnerligen goda kommunikationer finnas nedgå dessa dimensioner till kvastkäppar.

Detta förhållande förvärras ännu mera därigenom, att skogsjobbare, i hvilkas intresse det ligger att få så mycken skog som möjligt salubjuden, afgifva yttrande om den och den skogens försäljningsvärde, hvilka uppgå till än högre belopp än vid försäljning är möjligt att uppnå.

Dylika yttranden, som ställas så att de komma till taxeringsnämndslidamöternas kännedom, föranleda hos dem öfverdrifna uppfattningar om de skogars eller skogshemmans värde, hvilka de till bevillningsvärde uppskatta.

En del taxeringsnämnder iakttaga visserligen en försiktig beräkning vid uppskattning af skogsvärden, men ofta nog gör sig ock motsatsen gällande, och mången skog har blifvit totalt sköfjad till följd däraf, att ägaren icke kunnat utstå med utgörande af de höga skatter han måst betala, så länge han underlåtit att borthugga sin skog.

Har skogsägaren därtill skulder, så ställer sig skogssköflingen ännu fördelaktigare i beskattningshänseende, då ifråga om bevillning och kommunalskatt icke afdrag för skuld får ske, och sålunda en skogsägare under sådana omständigheter blir alldeles skattefri såväl för den skog han låter nedhugga, som för det kapital skogsförsäljningen inbringar honom.

Då man nu vet, att i ett mycket stort antal landskommuner de kommunala skatterna, då däri inberäknas landstingsskatter, väghållnings- och afgifter till prästerskapet, allmänna byggnader m. m., ofta uppgå till 15 å 20 gånger statsbevillingens belopp, så kan man lätt tänka sig, hvilken frestelse till och kanske ofta nog nödvändighet för skogsägaren uppstår att rent af till följd af beskattningsförhållande låta sin skog bortsköflas.

Statens och menigheternas skogar äro ock ofta af de kommunala beskattningsmyndigheterna utsatta för beskattningar, som icke stå i förhållande till den inkomst, skogarna med ett uthålligt skogsbruk kunna lämna.

Hvad nu skogsägaren i beskattningshänseende bör ha rätt att fordra är, att skatterna för en skog icke ställas högre än de beräknas kunna utgå efter den afkastning, skogen efter uthållighetsbruk kan lämna. Ett dylikt skattesystem torde ock ur allmän synpunkt vara både det riktiga och för samhället mest gagnande.

På grund af hvad jag sålunda anført, vill jag härmed föreslå,

att skogsvårdsstyrelserna ville besluta, att i skrifvelse till Kungl. Maj:t framhålla nödvändigheten *för motverkande af skogssköfling, att bevillningsförordningen omarbetas* så, att af densamma tydligen framgår, att värdebeskattning endast beräknas för skogsmarken och att bevillning för å marken befintlig skog utgår efter beräkning af värdet å den årliga tillväxt, samma skogsmark kan lämna, med afdrag för skälig ränta å det belopp, hvartill skogsmarkens värde beräknats och taxerats.»

Af herr *H. Carbonnier*, länsjägmästare i Jönköpings län, väcktes en så lydande motion:

»Frågan rörande skogsbeskattningen har under de senaste åtionden varit mycket aktuell, och den ena kommittén efter den andra har haft

till uppgift att söka lösa densamma. Det har emellertid hittills visat sig omöjligt att göra detta på ett tillfredsställande sätt, och allt tyder på, att här föreligger en uppgift af den mest svårlösta art.

En granskning af fastighetsskattens inverkan på bedrifvandet af en rationell skogsskötsel ådagalägger, att denna form af skogsbeskattning i detta hänseende är mycket ogynnsam. Hufvudskälen härför äro dels rådande ojämna skogsförhållanden, dels det sätt, på hvilket taxeringen utföres. I ett land med sådana skogsförhållanden, som här äro rådande, där man af lätt förstådda skäl knappast under en mansålder har att påräkna ett gynnsammare tillstånd, är fastighetsskatten långt ifrån ägnad att bidraga till att påskynda förverkligandet häraf. Tvärtom verkar den ofta i motsatt riktning, i det att den rent af premierar skogssköfving, ty den som vill spara sina medelålders i sin bästa tillväxt varande bestånd får rent af betala skatt för grannen, som endast tänker på att realisera sitt skogskapital utan tanke på, om detta sker till fromma för egendomen och landet eller ej. Förhållandet torde nog hittills i allmänhet ha varit det, att vid taxeringen skogens värde beräknats mycket lågt, hvilket tydligen framgick af senaste fastighetstaxeringen, då taxeringsvärdena allmänt höjdes med stöd af instruktion för taxeringsmyndigheterna ofta med flera hundra procent. Hvad blir följden häraf? Jo, att skatterna för egendomar med sparad skog bli så dryga, att de rent af framtvinga en afverkning, som under andra förhållanden ej kommit till stånd. Än värre är den ojämnhet, som gör sig gällande vid åsättande af taxeringsvärdet därigenom, att det är hart när omöjligt att erhålla tillförlitliga uppgifter om skogsvärdet, med mindre antingen att egendomen nyligen bytt om ägare eller att skogen af en eller annan anledning värderats. Där ordnad skogshushållning är införd, brukar man också ganska bra ha reda på skogsförhållandena. Sådana egendomar åsättas oftast för höga värden i jämförelse med andra egendomar, hvarifrån dylika uppgifter saknas.

Endast i ett land, där skogsförhållandena närma sig de normala, där skogen lämnar en jämn, vare sig årligen eller periodvis återkommande afkastning, kan skogsbeskattningens utgörande i form af fastighetsskatt verka någorlunda rättvist.

Sättet för skogsbeskattningen utöfvar emellertid ett så stort inflytande på skogsskötseln, att det är af största vikt att snarast möjligt få den ändrad därhän, att de olägenheter, som den under sin nuvarande form medför, i möjligaste mån undanröjas.

Först och främst bör bevillningsförordningen ändras, så att i fastig-

heterna endast må inberäknas värdet af själfva skogsmarken äfvensom af förmånen för egendomen att äga tillgång på husbehovsvirke.

Den i motion n:o 3 framhållna åsikten, att bevillning för å marken befintlig skog skulle utgå efter beräkning af värdet af den årliga tillväxt, samma skogsmark kan lämna med vissa afdrag för skogsmarkens värde, skulle, om den realiserades, snarare utgöra en försämring än en förbättring af nuvarande beskattningssätt, ty, såvidt jag förstått saken rätt, skulle bevillning utgå, vare sig någon skog finnes eller ej. Vidare hör det mera till undantagen att å våra i enskild besittning varande skogar sådan beståndsslutenhet är förhanden, att den verkliga årliga tillväxten når upp till hvad marken under normala förhållanden skulle kunna afkasta.

Endast under förutsättning, att på alla egendomar förhållandet mellan den verkliga skogstillgången och den produktiva markens areal vore lika, kunde en sådan beskattning vara rättvis. Då så emellertid långt ifrån är fallet, synes mig detta sätt att finna en lösning vara mindre ägnadt att tillfredsställa det däraf kända behovet.

En skogsbeskattning i den form, att skogsafverkning däraf under inga förhållanden må framkallas, kan endast åstadkommas därigenom, att bevillning ej må utgå för ståndsskog, utan att denna beskattas först vid afverkning till afsalu. Härigenom kommer sköfving af i sin bästa tillväxt varande skog att motarbetas i stället för som nu är fallet gynnas, om ej rent af framtvingas. Från ren skogsvårdssynpunkt synes ett dylikt beskattningssätt framför andra fylla de fordringar, som man ställer på en skogsbeskattning ägnad att befrämja rationell skogsskötsel, och hvilken dock på samma gång ej hämmar sund skogsspekulation.

I det betänkande af den 15 juli 1907, som af särskildt utsedde kommitterade afgifvits rörande förändrade bestämmelser angående beskattning af skog, har framlagts lagförslag, hvilka i stora drag skulle vara af den allra största betydelse för skogarnas framtid och rätta skötsel.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till 1908 års Riksdag med förslag till lag om skogsaccis, hvilket grundar sig på ofvannämnda betänkande, är däremot ej ägnadt att tillgodose allmänt kända kraf på en förbättrad skogsbeskattning, hvaraf rationell skogsskötsel skulle befrämjas. Skälet härför är, att en ny beskattning föreslås, under det fastighetstaxeringen bibehålles oförändrad. Härigenom skulle sålunda för skog utgå ej blott bevillning, utan densamma skulle äfven vid afverkningen därutöfver beskattas.

Öfvertygad om, att rationell skogsskötsel långt mera befrämjas däraf, att de hinder som kunna ligga i vägen därför undanröjas än genom ett

enbart direkt ingripande från den lagstiftande makten, tillåter jag mig, då liknande motion redan därom inlämnats, värdsamt hemställa,

att mötet måtte besluta ingå till Kungl. Maj:t med underdånig skrifvelse, hvori framhålles önskvärdheten af, för befrämjande af god och sund skogsskötsel, att bevillningsförordningen omarbetas så, att af densamma tydligen framgår, att i fastighetsvärdet endast inberäknas värdet af själfva skogsmarken äfvensom af förmånen för egendomen att äga tillgång på husbehovsvirke, hvaremot beskattningen af stånds skogen bör äga rum först vid afverkningen.»

Mötesutskottet n:r 5 gjorde med anledning af dessa motioner följande uttalande och hemställen:

»Utskottet, som fått dessa båda motioner till sig öfverlämnade, instämmer i det gemensamma önskemål, som i dem uttalas, nämligen att ändring sker i det nuvarande sättet för beskattning af växande skog. De skäl, som herr Lundell anfört till stöd för sådan ändring, synas utskottet vara värda allt beaktande och väl motivera densamma. I afseende å formen för den ändrade beskattningen torde emellertid herr Carbonniers förslag bättre motsvara ändamålet, då det i sina detaljer synes vara praktiskt mera utförbart.

I anledning af förevarande motioner får utskottet därför hemställa:

att mötet måtte besluta att till Kungl. Maj:t aflåta en underdånig skrifvelse af följande lydelse;

»Till KONUNGEN.

I särskilda till skogsvårdsstyrelsernas möte i Stockholm år 1908 afgifna motioner hafva herrar P. O. Lundell och H. Carbonnier framställt till sitt syfte öfverensstämmande förslag till ändring af sättet för beskattningen af växande skog.

I anslutning till hvad motionärerna framhållit, tillåter sig mötet anføra följande:

På grund af bestämmelsen i § 3 af gällande bevillningsförordning, att fast egendom skall uppskattas till det värde, egendomen haft under näst föregående år, inräknas i fastighetsvärdet äfven värdet af den växande skogen. Här af har blifvit en följd, att befintligt skogskapital ofta åläggas en oskäligen beskattning, i det att till grund för taxeringen lägges skogens försäljningsvärde. Med de i vårt land gällande höga låneräntor låter det sig dock oftast icke göra att med årligt uttagande och afverk-

ning af så stor del af en skog, som motsvarar dess årliga tillväxt, förränta ett så stort kapital, som kan erhållas, om hela skogen för kalhuggning upplåtes till en skogsafverkare. För öfrigt är det med de ojäma skogsförhållanden, som äro rådande i vårt land, endast undantagsvis, som skogen kan lämna en jämn, vare sig årligen eller periodvis återkommande afkastning.

Nämnda sätt att beskatta skogen föranleder därför i många fall en långt gående skogssköfling äfven från sådana personers sida, som gärna skulle vilja spara sin skog, men till följd af den tunga beskattningen å densamma icke anse sig hafva råd att låta den växa utöfver den allra första ålder, vid hvilken den vid afverkning kan lämna någon afsevärd behållning. Frestelsen härtill blir så mycket större, då i många landskommuner de kommunala skatterna jämte landstingsskatterna och afgifter för väghållning, till prästerskapet m. m. uppgå till 15 à 20 gånger bevillningens belopp.

Enär bibehållande af ett så stort skogskapital, som är förenligt med god skogshushållning, är för vårt land af största betydelse, bör skogsbeskattningen ändras så att skogssköfling i möjligaste mån motverkas i stället för att, som nu är fallet, gynnas, om ej rent af framtvingas. De skogsägare, som spara sin skog tills den uppnått mera mogen ålder, böra beredas lindring i eller befrielse från beskattningen under den tid skogen ej afverkas.

Bevillningsförordningen synes därför böra ändras därhän, att i fastighetsvärdet endast må inräknas värdet af själfva skogsmarken äfvensom af förmånen för egendomen att äga tillgång på husbehovsvirke, under det att ståndskogen ej må beskattas förr än vid dess afverkning till afsalu.

Från ren skogsvårdssynpunkt synes ett dylikt beskattningssätt framför andra fylla de fordringar, som man ställer på en skogsbeskattning, ägnad att befrämja rationell skogsskötsel.

Såsom ett ytterligare skäl för den nu antydda ändringen i skogsbeskattningen må anföras svårigheten att rättvist verkställa skogsbeskattningen enligt nu gällande grunder. Uppgifter om skogsarealens storlek samt om skogsvärdet saknas i många fall, där ej ordnad skogshushållning är införd.

På grund af hvad sålunda anförts får mötet i underdanighet hemställa, att Eders Kungl. Maj:t täcktes föranstalta om ändring i bevillningsförordningen i syfte att af förordningen tydligen må framgå, att i fastighetsvärde endast skall inberäknas värdet af själfva skogsmarken äfvensom af förmånen för egendomen att äga tillgång på husbehovsvirke, samt att beskattningen af ståndskogen skall äga rum först vid afverkningen.»

Under utskottsutlåtandets behandling vid mötet rådde allmän enighet om nödvändigheten af ändrade eller åtminstone tydligare bestämmelser om beskattningen af växande skog, på det att ej denna beskattning måtte fresta till eller rent af framtvinga en öfverdrifven afverkning. Af en jämförelse emellan de olika förslagen torde framgå, att de af mig ifrågasatta bestämmelserna, hvilka minst afvika från gällande lagstiftning, skulle leda till större jämnhet i inkomster för kommunerna och alltså ur samhällsekonomisk synpunkt vara att föredraga, men att de å andra sidan torde kräfva en något omsorgsfullare och måhända besvärligare upptaxering af skogens tillväxtvärde. Att en sådan uppskattning är lika utförbar som hvarje annan värdesättning af liknande egendom, torde dock ej behöfva bevisas, och herr Carbonniers invändning mot mitt förslag, att skatt enligt detta kunde utkrävas afven där ingen skog finnes, kan helt enkelt bemötas därmed, att där ingen *skog* finnes, där finnes icke heller någon *skogstillväxt* att beskatta. Å andra sidan må dock medgifvas, att om hvarken skogstillväxten eller skogsvärdet beskattas före afverkningen, detta är en stark sporre att låta skogen stå på tillväxt och mogna samt att den vid afverkningen utfallande skatten måhända är något lättare att kontrollera och, afven om den kommer stötvis eller klumpvis, dock bör bli afven kommunerna till afsevärd nytta.

Att intet beslut i frågan fattades af skogsvårdsmötet berodde af att dels den meningen uttalades, att det ej kunde anses ligga inom mötets befogenhet att aflåta en skrifvelse till Konungen i en beskattningsfråga, dels den åsikten gjorde sig gällande, att frågan helst borde komma inför Riksdagens forum.

I följd häraf har jag ock ansett mig böra efterkomma till mig ställda uppmaningar från flera håll att väcka motion i den viktiga frågan. Jag har därvid, då mötesutskottet ansåg den af herr Carbonnier föreslagna vägen lättast leda till målet, trott mig böra, för det fall att enahanda uppfattning skulle råda inom Riksdagen, sluta mig till denna mening, och får därför hemställa,

att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla att, i samband med nu pågående omarbetning af skattelagstiftningen, särskild uppmärksamhet måtte ägnas åt införande i bevillningsförrordningen af tydliga bestämmelser därom, att vid skogsbeskattning må i fastighetsvärdet inberäknas endast värdet af själfva skogsmarken jämte förmånen för egendomen att äga tillgång på husbehofsvirke, samt att beskattning af ståndskogen skall äga rum först vid afverkningen.

För det fall att utskottet, i hvilket denna fråga behandlas, skulle anse de af mig vid skogsvårdsnötet ifrågasatta, enligt min mening principiellt riktigare, beskattningsåtgärderna vara att föredraga, vill jag dock alternativt hemställa,

att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t framhålla nödvändigheten af att för *motverkande af skogssköfning* bevillningsförrordningen omarbetas så, att af densamma tydligen framgår, att värdebeskattning beräknas endast för skogsmarken och att bevillning för å marken befintlig skog utgår efter beräkning af värdet å den årliga tillväxt samma skogsmark kan lämna med afdrag för skälig ränta å det helopp, hvartill skogsmarkens värde beräknats och taxerats.

Stockholm den 26 januari 1909.

P. O. Lundell.